

Rum för lärande

- Ett elevperspektiv på lärande inom idrott och
hälsa

Corey Burcher & Victor Lundén

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete avancerad nivå 98:2020

Ämneslärarprogrammet 2016–2021

Handledare: Bengt Larsson

Examinator: Jane Meckbach

Space for Learning

- Pupils' perception of learning within
Physical Education

Corey Burcher & Victor Lundén

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES

Master Degree Project 98:2020

Teacher Education Program 2016–2021

Supervisor: Bengt Larsson

Examiner: Jane Meckbach

Sammanfattning

Syfte

Denna studie undersöker hur elever i årskurs 9 ser på lärandet i ämnet idrott och hälsa i relation till ämnets rum för lärande.

Frågeställningar

- Vad anser elever i årskurs 9 påverkar deras lärande i idrott och hälsa?
- Vad anser elever i årskurs 9 att man ska lära sig i idrott och hälsa i förhållande till kunskapskraven?
- Hur anser elever i årskurs 9 att klassrummen inom idrott och hälsa påverkar deras lärande?

Metod

Studien har en kvalitativ forskningsansats där semistrukturerade intervjuer har varit datainsamlingsmetoden. Urvalet består av fem elever som går årskurs nio inom Stockholmsområdet. Data har analyserats systematiskt via en innehållsanalys. Läroplansteori och Engströms logiker har utgjort teoretiska utgångspunkten i studien.

Resultat

Flera faktorer kan påverka lärandet i form av både inre och yttre faktorer. De påverkar antingen positivt eller negativt och läraren ses som den faktorn som kan påverka mest. Elever kan vissa av kunskapskraven i idrott och hälsa men kunde endast framföra de kunskapskraven som är kopplade till rörelse. Ur ett elevperspektiv ses idrott och hälsa som ett praktiskt ämne. Variationen av rum för lärande inom idrott och hälsa kan underlätta och öka lärandet enligt eleverna.

Sökord

idrott och hälsa, lärande, ramfaktorer, bedömning, elevuppfattning, Sverige

Abstract

Aim

The aim of this project is to examine how pupils in the ninth grade perceive learning in Physical Education and Health (PEH) and in relation to the subject's space for learning.

Research questions

- What do pupils in the ninth grade believe affect their learning in Physical Education and Health?
- What do pupils in the ninth grade believe that they are supposed to learn in Physical Education and Health in relation to the curriculum?
- How do pupils in the ninth grade perceive the subjects' space for learning affects their learning?

Method

This project has a qualitative approach. Semi-structured interviews were used to collect the data. The sample consists of five students from the Stockholm area and are in year nine. The data has been analyzed systematically through content analysis. Curriculum theory and Engström's logics are the theoretical frameworks used throughout the project.

Result

Several factors can affect learning in the form of both internal and external factors. They affect learning either positively or negatively and the teacher is seen as the factor that can affect learning the most. Pupils know some of the knowledge requirements for Physical Education and Health but could only present the knowledge requirements that are associated with movement. From the pupil's perspective, Physical Education and Health is only seen as a subject associated with movement. The variety of spaces for learning in Physical Education and Health can facilitate and increase learning according to the pupils.

Keywords

Physical Education and Health, learning, frame factors, assessment, student perception, Sweden

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Bakgrund	2
2.1 Lärande.....	2
2.2 Klassrummet.....	3
2.3 Idrottshallens historia	4
2.4 Existerande forskning.....	5
2.6 Teoretiska utgångspunkter	8
2.6.1 Läroplansteori.....	8
2.6.2 Engströms logiker	9
3 Syfte och frågeställningar.....	12
3.1 Syfte	12
3.2 Frågeställningar	12
4 Metod	13
4.1 Ansats	13
4.2 Urval.....	13
4.3 Genomförande	13
4.4 Databearbetning	14
4.5 Etiska överväganden	14
4.6 Personuppgiftsbehandling	15
4.7 Tillförlitlighetsfrågor.....	16
5 Resultat.....	17
5.1 Faktorer som påverkar elevers lärande.....	17
5.1.1 Inre faktorer.....	17
5.1.1.1 Intresse	17

5.1.2 Yttre faktorer	19
5.1.2.1 Läraren	19
5.1.2.2 Betyg	20
5.1.2.3 Andra elever	20
5.1.2.4 Olika klassrum.....	21
5.1.2.5 Aktiviteten.....	21
5.2 Elevers kunskap om vad de ska lära sig i förhållande till kunskapskraven	22
5.2.1 Överensstämmer med kunskapskraven	22
5.2.2 Överensstämmer inte med kunskapskraven	22
5.3 Klassrums påverkan på elevers lärande	23
5.3.1 Elevers åsikter kring fördelarna av olika klassrum	24
5.3.2 Elevers åsikter kring nackdelarna av olika klassrum	25
5.4 Resultatsammanfattning	25
6 Diskussion	26
6.1 Resultatdiskussion.....	26
6.1.1 Studiens resultat i förhållande till läroplansteori.....	26
6.1.2 Studiens resultat i förhållande till Engströms logiker	27
6.1.3 Studiens resultat i förhållande till tidigare forskning	28
6.3 Metoddiskussion.....	31
7 Vidare forskning.....	32
Avslutning	32
Käll- och litteraturförteckning.....	33

Bilaga 1 Käll- och litteratursökning

Bilaga 2 Intervjuguiden

Bilaga 3 Missivbrev

1 Inledning

Jag har genom min uppväxt aldrig varit en tävlingsmänniska, jag är den personen i min vänkrets som alla hatar, den som säger "det är inte så viktigt att vinna". När jag började högstadiet hade vi gymnastiklektioner (hette så på Åland) med en parallellklass. Vi var uppdelade killar och tjejer. Ordet läroplan var något som aldrig nämndes och jag kan inte nämna något som jag skulle lära mig på gymnastiken. Våra lektioner bestod mycket av tävlingsidrott och ofta körde vi klass C mot klass D. När vi hade andra idrotter som till exempel friidrott fanns det rekord att slå, det fanns en lista på alla skolrekord genom tiderna och de var åtråvärda av många. När jag var inne i det här såg jag inget som helst problem med sättet vi hade gymnastik på. Jag fick ju idrotta, som jag tyckte var det roligaste man kunde göra. Gymnastiken har alltid varit mitt ämne, det enda ämnet som jag själv tycker jag kan. Men nu när jag snart är färdig idrott och hälsa lärare har jag en annan syn på ämnet och kommer ha mina lektioner på ett annat sätt än det jag hade i skolan.

Engströms (2010) *Smak för Motion* har gett mig en förståelse på varför jag inte är eller var en tävlingsmänniska medan mina bästa vänner fortfarande är det. På den tiden såg jag lektionerna mer som upplevelse, jag var där för att ha kul det fanns ingen mening med det vi gjorde förutom att det skulle vara roande. Min egen syn på rörelse nuförtiden är mer åt träningshållet. När jag rör på mig försöker jag komma på hur det gör mig bättre. /Victor

När jag blickar tillbaka till min egen skolgång i högstadiet ser jag endast idrott och hälsa som ett aktivitetsämne. Min lärare talade aldrig om lärojektet för eleverna utan förklarade mer vad aktiviteten för dagen var. Jag kom inte att reflektera över detta när jag gick i skolan eftersom jag var nöjd med lektionerna. Jag tror detta för att jag var väldigt aktiv i föreningsidrott utanför skolan. Utanför skolan var det tävling för hela slanten och i skolan hittade jag alla möjliga tillfällen att tävla eller rangordna mig på för att visa hur duktig jag var. Jag upplevde att det var vad ämnet gick ut på. Larsson (2016) förklarar också att särskilt bland pojkar finns det en tävlingsiver som är svår att stoppa även om läraren försöker tona ner tävlingsmomentet. Idag har jag en annan syn och även utvecklat en annan smak för idrott. Smak talar Engström (2010) om i *Smak för motion*. Enkelt förklarar är ens smak bland annat de aktiviteter som finns tillgängligt, i form av vad som är accepterat av ens sociala krets och ekonomisk möjligt. Idag har jag utvecklat smak för träning och upplevelse och tävlar istället väldigt sällan. Träning blev viktigt för mig när jag slutade gymnasiet och upplevelse blev viktigt under lärarutbildningen. Läroplanen har ändrats sedan jag gick i skolan. Inför att jag

ger mig ut på mitt framtida läraruppdrag vill jag se hur elever uppfattar sitt lärande inom ämnet idag samt hur deras smak för motion ser ut. /Corey

Erfarenheterna från våra skolgångar visar att vi själva såg idrott och hälsa som ett praktiskt ämne och inte ett kunskapsämne. Tillsammans ska vi genomföra en intervjustudie och försöka bidra med kunskap om undervisningsrummets betydelse för lärande samt se över hur elever ser på idrott och hälsa idag.

2 Bakgrund

I kommande avsnitt kommer problemområdet att presenteras tillsammans med begreppsförklaringar. Detta görs i förhållande till lärande samt idrott och hälsa ämnets klassrum. Därefter beskrivs existerande forskning.

2.1 Lärande

Enligt Redelius och Hays (2012) artikel anser elever att det räcker med att vara duktig på idrott för att få bra betyg i idrott och hälsa. Det är alltså fortfarande en förutfattad mening att idrott och hälsa är ett praktiskt ämne. Har elever reflekterat över vad de kan lära sig i idrottshallen? Denna studie har genomförts nära inpå nya läroplansreformen 2011. Upplever elever att lärare idag förklarar läroobjekt och kunskapskraven i sin undervisning? Ser elever idag idrott och hälsa som endast ett praktiskt ämne såsom Redelius och Hays (2012) påstår? Eller har elevers syn börjat ändras från förutfattade mening om idrott och hälsa som ett praktiskt ämne?

Williams (2013) bok *Att följa lärande - Formativ bedömning i praktiken* påverkar läraryrket och har påverkat lärarutbildningen. Formativ bedömning är ett arbetssätt för att ge ett ökat lärande för elever. Williams (2013) har gett belägg i sin forskning att mer lärande sker i undervisningen samt att elever når högre resultat genom formativ bedömning. Eftersom detta påverkar läraryrket och lärarutbildningen kan Redelius och Hays (2012) studie behöva undersökas igen. Om lärare har ändrat sitt sätt att undervisa kan eleverna också ha ändrat sin förutfattade mening om idrott och hälsa ämnet. Linde (2012) beskriver ett fenomen vilket benämns som den mottagna läroplanen. Den mottagna läroplanen innebär att synen på samma undervisning kan skilja mellan sändare och mottagare. Detta betyder att även om lärare och

blivande lärare arbetar med formativ bedömning där elever ökar sin kunskapsnivå behöver nödvändigtvis inte elevernas förutfattade mening om ämnet ändras eller att det kan ta lång tid att ändra denna (Linde, 2012).

Larsson (2012) förklarar ytterligare en aspekt av läroplanen. Eftersom läroplanen emellanåt ändras behöver lärare träna på att analysera ändringar i läroplaner. Detta för att vid en ny gällande läroplan, behöver lärarnas tolkning av läroplanen justeras och inte undervisa efter hur läroplanen såg ut tidigare eller undervisa utefter när lärarna själva gick sin lärarutbildning. Om lärare undervisar utifrån deras egna erfarenheter kan elever få en missvisande bild av vad som ska läras eftersom dagens läroplan inte följs (Larsson, 2012).

Enligt Säljö (2020) är den vetenskapliga definitionen av lärande "... den process genom vilken en organism ändrar sitt beteende som ett resultat av erfarenhet" (s.228). Säljö (2020) kritiserar denna definition starkt eftersom att ändra sitt beteende behöver nödvändigtvis inte betyda att ett lärande har skett. Exempelvis, en person som hamnat i rullstol på grund av en olycka kommer att ha ett förändrat beteende utan att ett lärande skett. Ytterligare lyfter Säljö (2020) fram att behaviorismen via den ovanstående definitionen förklarar människans lärande utefter hur de har studerat rättor och hur rättorna lär sig. Detta är problematiskt menar Säljö (2020) eftersom människans förmåga att lära sig är mer komplex än djurs förmåga att lära sig. Säljö (2020) har inte en egen definition på lärande men förklarar andras lärande teorier som skapar en omfattande förståelse av lärande, eftersom lärande är ett komplext fenomen.

2.2 Klassrummet

Meinander (2000) menar att idrottshallen är som en läroplan satt i sten. Med detta menar Meinander (2000) att idrottshallen är fysisk och intill oföränderlig till skillnad från den skrivna läroplanen. Problemet som lyfts fram av Meinander (2000) är att det är idrottshallen som sätter begränsningarna och möjligheterna över vilka aktiviteter som kan genomföras och inte den skrivna läroplanen, vilket leder till att lärare vetande eller ovetande bortser från läroplanen till viss del. Linde (2012) förklarar också att läroplanen är ett ideal men många faktorer i tolkningen av den gör att läroplanen snarare ses som riktlinjer i verkligheten. Idrottshallen är en faktor som spelar en stor roll för ämnet och därför behövs elevers uppfattning om hur detta klassrum påverkar deras lärande.

Begreppet klassrum är viktigt att belysa i denna studie eftersom idrott och hälsa undervisningen ska ske i flera olika klassrum. Exempel på detta hittas i läroplanen för

grundskolan vidare benämnt som Lgr11 vid kapitlet om ämnet idrott och hälsa. I det centrala innehållet för årskurs nio finner man under friluftsliv och utevistelse att ”hantering av nödsituationer i och vid vatten”, ”orientera i okända miljöer” samt ”hur olika friluftslivsaktiviteter kan planeras, organiseras och genomföras” (Skolverket, 2019, s. 50). Exempel på sådana klassrum är idrottshallen, simhallen och naturen, men också klassrum som ishall och även ett vanligt klassrum används i ämnet. Begreppet klassrum kommer därför att innefatta alla rum som undervisning sker i och inte endast idrottshallen.

2.3 Idrottshallens historia

Meinander (2000) beskriver när gymnastik blev ett skolämne och utvecklingen av skolan som byggnad under åren 1800–1950.

Skolan som byggnad ändras sällan och ändringar som gjorts har historiskt inte skett av läroplansändringar utan har skett främst för att öka hälsa och hygien. Ett exempel på en sådan förändring var skiftet när idrottshallen byggdes utifrån att elever skulle lära sig kollektiva övningar och redskapsgymnastik. Efter första världskriget byggdes idrottshallarna istället för tävlingsidrott vilket låg i samklang med elevernas intressen för spänning inom gymnastikämnet. Tävlingsidrotten ledde till svettiga elever med sämre hygien. Vilket ledde till att privilegierade skolor byggde omklädningsrum med vattentillförsel. Detta blev en förändring av skolbyggnaden som spred sig på grund av hygieniska faktorer och inte av läroplansändringar. Meinander förklarar också att läroplanen inte är som trögförändrade skolbyggnader utan läroplanen ändras ofta (Meinander, 2000).

Styrdokumentet har ändrats många gånger sedan skolan blev obligatorisk för alla barn i Sverige. Har idrottshallen utformats efter styrdokumentet och har den ändrats i takt med att läroplanen reformerats? Två exempel på kvarlevande ändringar i idrottshallen är ribbstolarna från Per-Henrik Lings påverkan på ämnet och alla linjer på golvet för tävlingsidrotten efter Viktor Balcks influenser av tävlingsidrott i svenska samhället (Liljekvist, 2012).

Från 1860-talet var det Linggymnastiken som var fokus i de svenska skolorna. Per-Henrik Ling var grundaren men det var hans son, Hjalmar Ling, som antecknade ner rörelsebanken vilket ledde till att Linggymnastiken blev skolbildande. Linggymnastiken dominerade både skolundervisningen samt i utbildningen av lärare ända in på 1900-talet. Grundtanken med rörelserna var att skapa en god hållning samt en harmonisk kroppsutveckling. Detta skulle ske genom att växla mellan armar, ben samt höger och vänster (Engström, 2010).

2.4 Existerande forskning

I Sverige används målrelaterad betygssättning och har gjorts sedan Läroplanen 1994, genom att ha tydliga och utvärderingsbara mål kan man få ett fungerande system menar Redelius och Hay (2012). Systemet innefattar formulering, transformering samt realisering av läroplanen. Men enligt viss forskning som gjorts verkar det vara svårt att komma överens om vad som är kunskap inom ett visst ämne. Idrott och hälsa är ett sådant ämne, inte bara i Sverige utan runt om i världen finns det ett problem med olika och otydliga mål (Redelius & Hay, 2012).

Redelius och Hays (2012) studie om elevers uppfattning kring målrelaterad betygssättning visar att elever fortfarande inte vet vad de behöver göra för att få ett högt betyg i idrott och hälsa. Studien av Redelius och Hays (2012) är gjord på 355 elever som fick svara på en enkät och sedan blev 73 elever intervjuade. Vid enkäterna svarade 78 procent att de tyckte betygskriterierna var tydliga, 81 procent visste hur de skulle nå ett högt betyg och 55 procent visste när läraren bedömde deras kunskaper. Många elever i intervjuerna svarade att de hade sett betygskriterierna och att det var vanligt att läraren tog upp och visade eller pratade om dem. Det som talar emot att eleverna faktiskt vet kriterierna för betyg och vad de måste göra för att få höga betyg är att väldigt få elever kunde sätta ord på dessa vid öppna-frågor delen av enkäten. Den svarskategori som har flest svar (175) är; att ha den rätta kroppen och idrottsförmågan. Svar som passar in i denna kategori är bland annat att vara bra på sporter, ha bra bollkontroll, vara snabb, stark, vara i bra form och ha en bra kondition. Svarskategorin som har näst flest svar är att göra sitt bästa (148) och exempel på dessa svar är du måste testa fast du inte kan, ge aldrig upp, du måste ge järnet och visa läraren att du är villig att jobba hårt. Andra svars kategorier som redovisas i resultatet är; vara positiv (148), närvaro (147), uppförande (128), aktivt deltagande (120), ledarskap i klassen (60), ha teoretisk kunskap (41), hålla på med föreningsidrott (18) och bli sedd (17). Vid intervjuerna fick eleverna frågan vad som är viktig kunskap i idrott och hälsa. De har svårt att lägga ord på någon kunskap, eller tycker att det inte finns någon kunskap alls. Slutsatsen från denna studie är att elevernas svar om betyg och kunskapskrav inte följer Skolverkets kriterier, även om eleverna upplever att de har god kännedom om dessa (Redelius & Hay, 2012).

Nyberg och Larsson (2014) ger i sin artikel en översikt över vad man ska lära sig i idrott och hälsa utifrån lärares perspektiv men även elevers perspektiv lyfts fram till viss del. Idrott och hälsa inte är associerat med kunskap eller lärande, istället är det viktiga att ha roligt enligt

både lärare och elever. Nyberg och Larsson (2014) tolkar detta som att lärare anser att deras pedagogiska arbete endast är att hålla eleverna aktiva. Elever har uttryckt att man inte ska bli duktig på någonting specifikt i idrott och hälsa. Lärare hoppas att genom deras undervisning som innefattar roliga fysiska aktiviteter, kommer eleverna lära sig att det är kul att vara fysiskt aktiv. Detta får förhoppningsvis deras elever att ha en aktiv livsstil även senare i livet (Nyberg och Larsson, 2014).

I Lgr11 finns det flera kunskapskrav eleverna ska nå, men när lärare frågas om dessa nämns de väldigt sällan. Enligt lärarna är prioriteringen att eleverna ska vara fysiskt aktiva vilket leder till att fokus försvinner från elevernas lärande.

Though this actual situation is not a negative phenomenon in itself, it will probably contribute to the idea of PE as a subject where being active rather than learning something is the basic issue. (Nyberg & Larsson, 2014, s. 125–126).

Nyberg och Larsson (2014) skriver att aktiviteterna som erbjuds i idrott och hälsa ofta är förknippade med tävlingsidrotter. Elever med goda atletiska förmågor får ofta höga betyg fastän i kursplanen för ämnet finner man inget kunskapskrav om atletisk förmåga. Däremot ska elever anpassa sina rörelser till aktiviteten och sammanhanget, vilket Larsson och Nyberg (2014) tolkar som precision och kontroll. Lärare värderar och bedömer alltså elevers tävlingsprestation högre än precision och kontroll (Nyberg och Larsson, 2014). De lyfter fram även att när lärojektet av undervisningen inte uppfattas av eleverna kan de lära sig någon slags underförstådd kunskap. Exemplet som presenteras är, att leva ett aktivt liv och ha en hälsosam livsstil är bättre än att vara inaktiv och ha en ohälsosam livsstil (Nyberg och Larsson, 2014).

Larsson (2012) förklarar lärprocessen i form av en subjektiv part och en objektiv part där den som lär ut är subjekt och den som lär sig är objekt. Subjektet avgör vad som ska läras samt hur det ska läras ut. Man har försökt komma bort från detta genom göra den som lär sig till subjekt, det behöver inte finnas någon som förmedlar lärande för att man ska kunna lära sig. Lärarens jobb blir här istället att skapa goda situationer för lärande. För att kunna skapa dessa situationer behöver läraren fortfarande ha kunskap om ämnet och undervisningsmetoder. Larsson (2012) pekar också på att läraren måste vara "... uppmärksam på elevernas lärande" (s. 279). Det är svårt att veta vilken situation som skapar lärande och en situation som skapar lärande för en elev behöver inte skapa lärande för de andra eleverna. Samt att det finns flera olika saker att lära sig ur varje situation. En elev kan lära sig samarbete medan en annan kan

lära sig att det är bäst att inte lägga sig i för det blir bara fel. Det som kan uppfattas från Larsson (2012) är att det finns två faktorer som påverkar lärande innan eleven får ta del av lektionen, de två faktorerna utgörs av kunskapskraven som avgör vad som ska läras samt läraren som tolkar dessa och genomför undervisningen.

Lundvall och Meckbach (2008) gjorde en enkätstudie som både lärare och elever svarade på. Denna studie (Lundvall & Meckbach, 2008) gjordes på högstadiet där målet med studien var att nå ökad förståelse av hur läroplanen tolkas och används i verkligheten. Studiens teoretiska ramverk utgår från Lindes läroplansteori för att skilja på tolkning av läroplan och överföring av läroplan samt Bernsteins teori om klassifikation och inramning för att tolka enkätsvaren. Studiens resultat var att elever som utövar föreningsidrott har större möjlighet att vara med och påverka undervisningen, får mer feedback, högre betyg och de var även mer nöjda med ämnet i helhet än de elever som är inaktiva utanför skolan. En stor del av eleverna i studien utövar föreningsidrott och är positivt inställda till idrott och hälsa (Lundvall & Meckbach, 2008).

Eleverna kan uppleva ångest när förväntningarna av ämnet inte uppfylls förklarar Lundvall och Meckbach (2008). Ångesten kommer ifrån de aktiviteter som inte är kopplade till elevernas fördomar om vilka aktiviteter som bör ingå i idrott och hälsa ämnet. Eleverna anser att idrott och hälsa endast är förknippat med sporter och tävlingsidrott. När andra aktiviteter förekommer kan det alltså uppstå ångest hos eleverna. Ett exempel som författarna tar upp är dans. Pojkar anser att de är sämre än flickor på dans och därmed uppstår ångest hos dem. Lundvalls och Meckbachs (2008) lärarenkätstudien visar att inramningen av ämnet idrott och hälsa i Sverige belyser lärares uppfattningar om vad som påverkar dem i sin profession. Lärare ser tiden, gruppstorlek och faciliteter i idrott och hälsa som de faktorer som påverkar deras arbete mest i att uppnå läroplanens mål även om de anser att de lyckas att uppnå målen (Lundvall & Meckbach, 2008).

I avhandlingen *Rum för rörelse: om kroppens bildning och utbildning i skolans gymnastiksal* har Liljekvist (2012) undersökt skolors undervisningssalar för idrott och hälsa. Hon genomför observationer av salar och hon skriver att den sal som dominerar undervisningen är salar som är uppbyggda för speciella idrotter som innebandy, basket, gymnastik och fotboll. Många av salarna används externt av skolorna. Men det förekommer även salar placerade i skolor som är uppbyggda för speciella idrotter. De är rektangulära, har golvlinjer som visar planer och mål för bollsporter, det kan även finnas reklamskyltar. De är inriktade på tävling och följer tävlingsidrottens regler och utseende med poängtavlor,

startpallar och tidtagarur (simhallar). I sina observationer har hon kommit i kontakt med salar med andra former än rektangulära till exempel runda salar och salar med oregelbundna former men dessa är det få av och hennes data domineras av de rektangulära salarna. Vid intervjuer av lärare märks även här hur de använder termer och ord som kommer från tävlingsidrotten när de beskriver sina salar: "Den var kanske tre badmintonplaner, hela hallen var tre badmintonbanor" (Liljekvist, 2012, s. 124). Andra ord som används är fullstor handbollsplan och normala linjer. Normala linjer innebär linjer som visar planer och mål för de traditionella bollidrotterna. Det verkar som det finns en terminologi för lärare, att använda ord som är kopplade till tävling och bollsporter (Liljekvist, 2012).

2.6 Teoretiska utgångspunkter

Studien kommer utgå ifrån två olika teoretiska utgångspunkter vilket presenteras i detta avsnitt.

2.6.1 Läroplansteori

Lindes (2012) läroplansteori har utgångspunkt i Bernsteins sats om ramfaktorer. Intresset för området väcktes genom Lundgrens frågor "Vad är värt att veta och hur ska detta vetande väljas ut och organiseras för lärande?" (Lundgren, 2020, s. 370). Lindes (2012) läroplansteori utvecklar Bernsteins sats till en urvalsprocess för kunskap. Urvalsprocessen delas in i tre arenor. Dessa arenor är formuleringsarenan, transformeringsarenan och realiseringsarenan vilka presenteras nedan.

Läroplansteori på formuleringsarenan vill svara på frågan. Vilken kunskap ska värderas och sorteras för att ta fram vad som ska läras? Kunskapen som värderas och ska föras fram i kommande läroplaner kommer inte att behandlas i denna studie utan studien kommer att utgå ifrån den normativa inriktningen av läroplansteori. Enligt Lundgren (2020) innebär detta att läroplanen informerar om vad som ska göras. Denna information finns i gällande läroplan Lgr11.

Transformeringsarenan handlar om tolkningen av läroplanen (Linde, 2012). Tolkningen påverkas av ramfaktorer vilket gör att tillägg och/eller frändrag görs till eller från läroplanen i undervisningen. Sådana ramfaktorer är tid, personal, gruppstorlek, elevsammansättning,

ekonomiska resurser, skolans ledning, betygssystem, närsamhälle, kulturer och lokaler (Linde, 2012; Lindström och Pennlert, 2016). Föreliggande studie fokuserar på lokaler.

Realiseringsarenan innefattar kommunikationen i klassrummet, aktiviteterna som genomförs samt hur eleverna tar till sig det utvalda stoffet (Linde, 2012). Föreliggande studie kommer att titta på realiseringsarenan, där kommunikation och aktiviteten i klassrummet står i fokus. I ett klassrum finns det en speciell jargong där läraren talar i cirka två tredjedelar av tiden och eleverna endast en tredjedel. Läraren ställer frågor hen redan vet svaret på och förväntar sig svar som hen sedan kommenterar (Linde, 2012). Genom att läraren har talan i två tredjedelar av tiden är det också viktigt vad och hur läraren ger information till klassen. Linde (2012) skriver även om den mottagna läroplanen, vilket han beskriver som "... vad eleverna har uppfattat av undervisningen" (s. 81). Vad läraren säger och vill få förmedlat behöver inte vara samma som eleverna tar in och förstår. Ytterligare ett problem läraren kan behöva hantera är motstånd från eleverna. Det måste finnas en harmoni mellan vad läraren vill lära ut och vad eleverna vill lära sig, "En lärare kan planera vad som helst utan att nå framgång, om det inte finns en slags överenskommelse med eleverna: att detta stoff och denna uppläggning är båda parterna överens om" (Linde, 2012, s. 80). Linde (2012) förklarar ytterligare att lärare sällan går ifrån sin planerade lektion, men att de kan tvingas till det ifall eleverna avsiktligt stör lektioner på grund av att de inte känner harmoni i vad som lärs ut.

2.6.2 Engströms logiker

Utöver läroplansteori ska studien även utgå ifrån Engströms logiker (2010). Logikerna prestation, träning och upplevelse kommer att rama in ämnets aktivitetsomfattning. I *Smak för motion* förklarar Engström (2010) att logikerna omfattar motion som utövas av människor i samhället men smaken påverkas av bland annat habitus. Enligt Larsson (2008) kan habitus förklaras som "Vår benägenhet att handla och tänka är en produkt av förvärvade erfarenheter och minnen från vår tidigaste barndom. Detta system av dispositioner kallar Bourdieu för en individs habitus" (2008, s. 33).

Det är en alltså något som finns inom oss alla och är vårt sätt att värdera och välja vad som enligt ens eget tycke är bra eller rätt att göra. Detta styrinstrument skapas av alla våra erfarenheter och minnen (Larsson, 2008). Till exempel, vilket tv-program som är intressant eller vilken idrott som är rolig. Dessa val är naturliga och behöver inte funderas över. När personer med olika habitus ska komma överens om till exempel vilken film man ska se, kan

det skapas konflikter eftersom olika personer har olika smak och kan vara oförstående för andras smak (Engström, 2010). I föreliggande studie kommer elevers fysiska aktivitet vara i fokus. Engströms (2010) intention med *Smak för motion* är att ge stöd vid analyser av varför människor väljer eller motstår viss fysisk aktivitet, vilket kommer vara en tillgång till föreliggande studie. Engströms tre logiker; prestation, träning och upplevelse, som kommer att användas i studien presenteras nedan.

Prestation

Prestation är tävlingsidrottens logik. Denna logik innefattar flera underkategorier. Dessa är tävling och rangordning, utmaning och uttryck. Tävling och rangordning omfattar konkurrens om pallplatser och poäng. Man ska ha en hög prestationsförmåga för att kunna tävla om dessa. Denna kategori är den mest dominant av underkategorierna eftersom den förekommer mest i massmedia och utövas mest av barn och unga (Engström, 2010). I idrott och hälsa förekommer mycket bollspel som i grunden är en tävling som utgår från denna logik.

Man kan även tävla genom att utmana sig själv, för att bevisa för sig eller andra hur duktig och framgångsrik man är. Detta görs inte genom poängjakt eller rangordning utan istället är själva utmaningen en prestation. Detta blir alltså en individuell prestation som inte jämförs direkt med andra (Engström, 2010). I idrott och hälsa förekommer utmaning i aktiviteter vilket eleverna själva sätter målet som de vill uppnå. Till exempel, ta sig till toppen av klätterväggen.

Prestation kan även genomföras med uttryck, det är när den estetiska konsten som står i fokus. Träningen och det fysiska utförandet spelar mindre roll för denna underkategori eftersom det är de estetiska uttrycken som speglar värde och prestation (Engström, 2010). I idrott och hälsa förekommer uttryck som prestation i form av exempelvis dansuppvisning.

Träning

Träning som logik innefattar:

Innebörden av denna logik är att man med hjälp av kroppsliga övningar försöker utveckla sin fysiska, eventuellt även psykiska, funktionsförmåga för att därigenom förbättra sin prestationsförmåga, kroppsliga status och/eller hälsotillstånd. Man söker med andra ord med hjälp av systematisk träning påverka sin prestationsförmåga, kondition, styrka, rörlighet och smidighet, sin kroppskontroll och psykiska balans och/eller sitt kroppsliga utseende. (Engström, 2010, s.60)

Detta är en bred förklaring av träning och de som tilltalas av träning som logik tilltalas även mycket av investeringsvärde. Träningen de utför kommer senare i livet ge belöning i form av resultat. Träning som logik delas in i underkategorierna fysisk träning, rörelse och koncentrationsträning samt färdighetsträning.

Fysisk träning som är den dominerande underkategorin till träning innebär att kroppen ses som ett objekt vilken ska tränas för att öka kapaciteten kring olika förmågor som styrka, rörlighet och kondition.

Rörelse och koncentrationsträning innebär att kroppen ses som en helhet och är inte uppdelad i kropp och själ som underkategorin fysisk träning (Engström, 2010). Rörelse och koncentrationsträning ska träna kroppens funktionsförmåga genom träning som exempelvis yoga, vilket innefattar rörelser som ökar kroppens rörlighet och/eller smidighet. Detta tillsammans med kontrollerad andning där både den fysiska kroppen och det psykiska välbefinnandet påverkas genom träningen (Engström, 2010).

Färdighetsträning, går ut på att övning ger färdighet samt att lära sig motoriska eller idrottsliga färdigheter. Detta kan innebära att en individ strävar efter att förbättra sin teknik genom övning. Detta sker i idrotter som kräver motorisk skicklighet som golf, bowling och friidrottsgrenar. Men detta kan även innebära taktikträning i lagsporter där man övar på specifika moment vid vanligt förekommande situationer såsom en uppställning i rugbyförsvar (Engström, 2010).

Upplevelse

Logiken upplevelse förklaras av Engström (2010) som en större skillnad till tävling och träning, eftersom tävling och träning präglas av investeringsvärde men upplevelse präglas av egenvärde samt att nuet är i fokus. Verksamheten eller aktiviteten som utförs har inte något syfte eller mening mer än upplevelsen i sig.

Lek och rekreation är en underkategori som innefattar att aktiviteten som utförs ska vara rolig, lustfylld och/eller spännande. Det ska även vara i nuet, sker ofta i samverkan med andra och att aktiviteter som fotboll eller andra sporter som leks inte rangordnas eller har poängräkning eftersom det är av mindre betydelse. Alltså spelar inte individens skicklighet eller förmåga roll för aktiviteten eftersom upplevelsen är det viktiga (Engström, 2010).

Naturmöte är ytterligare en underkategori där aktiviteter äger rum utomhus och i olika väderförhållanden som erbjuder naturupplevelser (Engström, 2010). Detta kan vara exempelvis en dagstur i en nationalpark.

Rörelse till musik är också en underkategori till upplevelse där kroppen får spontant följa musiken, där egna känslor, sinnen som musiken förmedlar dansas. Aktiviteten genomförs utan att tävla, träna eller uppvisas (Engström, 2010).

Utöver de tidigare nämnda underkategorierna finns slutligen samvaro med djur, men denna logik förekommer väldigt sällan i skolvärlden och är inte heller relevant för denna studie. Därför har samvaro med djur endast nämnts.

3 Syfte och frågeställningar

Studiens syfte och frågeställningar presenteras i detta avsnitt.

3.1 Syfte

Denna studie undersöker hur elever i årskurs 9 ser på lärandet i ämnet idrott och hälsa i relation till ämnets rum för lärande.

3.2 Frågeställningar

- Vad anser elever i årskurs 9 påverkar deras lärande i idrott och hälsa?

- Vad anser elever i årskurs 9 att man ska lära sig i idrott och hälsa i förhållande till kunskapskraven?
- Hur anser elever i årskurs 9 att klassrummen inom idrott och hälsa påverkar deras lärande?

4 Metod

I detta avsnitt presenteras metoden. Metodavsnittet innefattar studiens ansats, urval, hur genomförandet av studien genomförts, hur databearbetningen utförts, vilka etiska överväganden som gjorts samt en presentation av tillförlitlighetsfrågor.

4.1 Ansats

Föreliggande studie har en kvalitativ ansats och innefattar intervjuer som metod. Studien använder ett hermeneutiskt förhållningssätt. Studien använder ett deduktivt arbetssätt vilket innebär att en befintlig teori används för att tolka data (Watt Boolsen, 2007; Patel & Davidson, 2011; Kvale & Brinkmann, 2014).

4.2 Urval

Det har samlats in empirisk data utifrån ett bekvämlighetsurval (Hassmén & Hassmén, 2008). Fem elever har medverkat som går i årskurs nio på olika högstadium i Södra Stockholm. Lärarnas e-mail har hittats på skolornas offentliga hemsida. Lärare kontaktades genom e-mail och därefter har de förmedlat missivbrev (Se bilaga 3) och samtyckesformulär till deras elever. De elever som deltagit i studien har själva fyllt i e-samtyckesformuläret och skickat in det.

4.3 Genomförande

Metoden som används i studien är kvalitativa intervjuer. "Syftet med en kvalitativ intervju är att upptäcka och identifiera egenskaper och beskafterheter hos något, till exempel den intervjuades livsvärld eller uppfattning om något fenomen" (Patel & Davidson, 2011, s. 82). Fenomenet i denna studie är elevers uppfattning av lärande och för att nå detta fenomen har

kvalitativa intervjuer använts. Intervjuerna är uppbyggda med en hög standardisering då frågorna ställs i en bestämd ordning (Patel & Davidson, 2011). Beroende på respondentens svar kan det tillkomma följdfrågor. Dessa frågor ska leda till mer ingående svar kring en tidigare ställd fråga. Respondenten svarar på frågorna med egna ord vilket innebär att intervjuerna har en låg grad av strukturering (Patel & Davidson, 2011). Dessa följdfrågor ska då leda till bättre förståelse. Patel och Davidson (2011) nämner att forskare kallar detta för semistrukturerade intervjuer, vilket passar in på hur utformningen av intervjuerna i denna studie är gjorda. En pilotintervju genomfördes för att säkra intervjuguidens utformning (Se bilaga 2). Det skedde endast minimala ändringar i intervjuguiden. Utöver detta gav pilotintervjun en indikation över hur långa intervjuerna skulle bli, kontrollerade att den tekniska utrustningen fungerar samt för att träna på att intervjuja. Alla intervjuer genomfördes via videosamtal vilket var nödvändigt på grund av rådande pandemi. Detta säkerställde respondenternas och intervjuarnas säkerhet. Intervjuerna var mellan 25–37 minuter långa där även ljudet spelades in.

4.4 Databearbetning

Efter intervjuerna transkriberades ljudfilerna. Talspråk har inte skrivits om till skriftspråk, alltså är pauser och utfyllnadsord nedskrivna i transkriberingen. Det genomfördes en innehållsanalys av transkriberingen utifrån Watt Boolsens (2007) *Kvalitativa analyser*. Innehållsanalys innebär att transkriberingarna dissekerats utifrån innehållet. Innehållet har delats upp utefter studiens frågeställningar. När allt innehåll som kunde besvara en frågeställning var placerad under frågeställningen, hittades mönster i detta innehåll. Innehållet som hade samma mönster kategoriserades tillsammans vilket skapade minst två underkategorier till varje frågeställning. Genom detta har all relevant data ur intervjuerna hittats och besvarat frågeställningarna systematiskt. Slutligen presenteras tolkningen av analysen i resultatet och därefter diskuteras detta i förhållande till tidigare forskning.

4.5 Etiska överväganden

Hela arbetsprocessen i denna studie kommer att följa Vetenskapsrådets *God forskningssed* (2017) samt *Forskningsetiska principer* (Vetenskapsrådet, 2002). Detta innebär att

respondenterna inte kommer utnyttjas och de kommer att få veta alla sina rättigheter som nämns nedan.

Informationskravet innebär att respondenterna ska informeras om syftet med denna studie och hur deras deltagande tillför värde i form av ny vetenskap för samhället.

Samtyckeskravet innebär att respondenterna ska informeras om att de har rätt att tacka ja eller nej till att vara med i studien och dessutom har rätt att dra sig ur studien när som helst under studiens förlopp.

Konfidentialitetskravet innebär att respondenterna ska informeras om att i denna studie avslöjas ingens identitet utan endast författarna kommer att veta vilka respondenterna är. Deras personuppgifter kommer även att behandlas enligt Gymnastik- och idrottshögskolans riktlinjer.

Nyttjandekravet innebär att data som samlas in i denna studie kommer endast att användas i denna studie och inte användas till något annat.

Dessa fyra centrala begrepp är viktigt för att säkerställa att studien genomförs i enlighet med Vetenskapsrådets riktlinjer.

Dessa riktlinjer har tillgodosetts genom hela studien. Först genom att skicka missivbrev till elever och lärare. Sedan genom att samla in samtycke via ett formulär. Slutligen genom att nämna respondenterna som Respondent 1 till 5 istället för deras namn i uppsatsen.

4.6 Personuppgiftsbehandling

Respondenterna som valt att vara med i studien har gett sitt samtycke via e-formulär. De har gett sitt namn och en e-mailadress i samtyckesformulären. Dessa personuppgifter behövs för att kunna kommunicera med varandra samt genomföra studien. Personuppgifterna har förvarats enligt Gymnastik- och idrottshögskolans (2020) riktlinjer. Dessa formulär med personuppgifter kommer att sparas på en lösenordskyddad hemkatalog som endast författarna kommer åt. När studien är avslutad, betyg för kursen registrerat samt att uppsatsen är publicerad i DIVA kommer alla personuppgifter raderas. Detta innefattar samtyckesformulären samt empiriska data.

4.7 Tillförlitlighetsfrågor

Det kan finnas stora skillnader på kvalitativa studier och därför är det också svårt att hitta regler och kriterier som ska följas för att nå en hög tillförlitlighet (Patel & Davidson, 2012). Patel och Davidson (2012) menar att varje kvalitativ studie är unik i sig och det är viktigt för en forskare att beskriva processen väl samt beskriva hur studien är gjord. Det gäller allt ifrån problem som uppstår, teoretiska kunskapens betydelse, urvalet, hur data har transkriberats och analyserats samt hur den redovisas. Genom att ha detta i åtanke när studien författas kan det stärka hela studiens giltighet (Patel & Davidson, 2012).

Noggrannhet kring tidigare forskning och teoretiska ramverk har hjälpt till med utformningen av en relevant intervjuguide.

Det användes videosamtal för att utföra intervjuerna, vilket har gett mindre svårigheter vid transkribering på grund av bakgrundsljud emellanåt. Videosamtal var trots allt ett bra sätt att genomföra intervjuerna på. Vid ett videosamtal kan man uppfatta till exempel kroppsspråk, gester, miner och omgivning. Detta gäller om respondenterna har kameran igång. En pilotintervju genomfördes innan första intervjun vilket ökade studiens tillförlitlighet.

När intervjuer ska transkriberas är det viktigt att inte skriva om talspråk till skriftspråk för att göra texten mer förståbar. Detta kan göra att det går att tolka intervjun på ett sätt som inte gick när den inte var transkriberad. Transkriberingen har genomförts med noggrannhet genom att skriva ut skratt, pauser, hummanden och kroppsspråk (Patel & Davidson, 2012).

Innehållsanalys skapar en struktur i studien vilket gör den giltig eftersom en strukturerad analys ser till att all data som kan komma att svara på forskningsfrågorna är med när tolkning presenteras i studiens resultat. All data har analyserats på varsitt håll och därefter har analyser jämförts. Eftersom analyserna överensstämmer har detta ökat studiens tillförlitlighet (Watt Boolsen, 2007).

I resultatdelen har det presenterats både citat från respondenter samt författarnas tolkningar av respondenternas svar, där svaren inte har tagits ur sitt sammanhang. Detta för att skapa en balans mellan data och tolkningar vilket gör att trovärdigheten av resultatet kan öka och läsarna kan skapa en egen uppfattning av resultatet. Detta borde öka studiens giltighet enligt Patel och Davidson (2012).

5 Resultat

I följande avsnitt presenteras resultatet från intervjuerna. Studiens frågeställningar kommer presenteras var för sig och i ordningen de presenteras nedan.

- Vad anser elever i årskurs 9 påverkar deras lärande i idrott och hälsa?
- Vad anser elever i årskurs 9 att man ska lära sig i idrott och hälsa i förhållande till kunskapskraven?
- Hur anser elever i årskurs 9 att klassrummen inom idrott och hälsa påverkar deras lärande?

En sammanfattning kommer att presenteras av varje frågeställning i slutet av avsnittet. All data från varje intervju som ger samma resultat kommer inte att presenteras men exempel från alla resultat kommer att redovisas. Eleverna som intervjuats kommer att benämnas nedan som Respondent 1–5. Detta för att minimera risken för misstolkning i resultat och diskussionsavsnittet.

5.1 Faktorer som påverkar elevers lärande

Den första frågeställningen ”Vad anser elever i årskurs 9 påverkar deras lärande i idrott och hälsa?”, visar elevsvarens resultat på att både inre och yttre faktorer påverkat elevers lärande. Först kommer de inre faktorerna att presenteras och därefter de yttre faktorerna.

5.1.1 Inre faktorer

Här presenteras de inre faktorerna som har tolkats från intervjuerna. De inre faktorerna påverkar respondenternas lärande både positivt och negativt. De flesta respondenterna har i intervjuerna förklarat intresse som en inre faktor. Först presenteras ett utdrag som ökar respondentens lärande och därefter två utdrag där inre faktorn inte leder till ökat lärande.

5.1.1.1 Intresse

Genom att ha ett intresse för själva aktiviteten kan det skapas motivation och engagemang för att vilja utföra aktiviteten bättre vilket då borde påverka lärandet. Vilket kan ses i citaten av respondenterna 3 och 5.

Det beror [...] det är helt upp till individen men man behöver ju inte, [...] det blir lite av en [...] man får ju en fördel om man ser det som en tävling [...] då liksom lägger man ner lite mer engagemang i idrotten, om man liksom ser det som en tävling tycker jag. (Respondent 3)

Respondent 5 menar att när hen har kört för hårt på lektionerna har det påverkat hens betyg. Vilket har gjort att hen har tvingats till att ändra sitt beteende eller intresse till ämnet. Vilket kan ses som en inre faktor av påverkan på lärandet.

Nee [...] jag tror, asså jag tror det är ganska viktigt [...] det här med asså tävlingar i skolan, att man inte. Jag har varit med om det själv att jag [...] jag kanske har tävlat lite för hårt för jag är en tävlingmänskiska liksom [...] och då kan det bli så att jag har fått [...] ett lägre betyg för att jag inte har [...] Jag tänker att man ska ta det lite lugnt menar jag. Det gynnar en. (Respondent 5)

Finns det ett mindre eller inget intresse för aktiviteten kan även det leda till att inget lärande sker, som presenteras i citatet nedan där respondenten inte har förstått vad hen kan lära sig genom att kasta ryggsäcken i vattnet.

[...]men asså ibland har vi såhär vinterfriluftsdagar och ibland har vi på sommaren. Eh så vi gör väldigt mycket olika saker till exempel så lär man sig mycket om såhär friluftsliv. Man lär sig att laga mat utomhus gör man, [...] aa man får såhär bada isvak typ och [...] man ska typ slänga i sin ryggsäck typ, och ta upp den. [...] jag vet inte varför men aa man ska göra det i alla fall (skrattar). Och sen så [...] aa vi paddlar vi kajak, kanot på sommaren också, så man får lära sig mycket liksom. Aa, men sånt som man kanske inte har gjort innan. (Respondent 2)

Eleverna har uttryckt att inre faktorer påverkar lärandet men detta är inte endast positivt eller negativt.

Om man ser till respondenternas svar där intresse ses som en faktor för lärande, ser man att intresse både kan gynna och missgynna respondenterna. På så sätt att intresse kan skapa engagemang och motivation till en uppgift, vilket då kan leda till en högre prestation och ett lärande. Samtidigt om man inte känner något engagemang kan det skapas situationer där inget lärande sker, som exemplet med ryggsäcken.

5.1.2 Yttre faktorer

Här presenteras resultat kring de yttre faktorer som respondenterna anser påverkar deras lärande. Dessa yttre faktorer som förklarats av respondenterna är läraren, betyg, andra elever, klassrummen och aktiviteterna som idrott och hälsa lektionerna innefattar. Dessa faktorer kan påverka lärandet både positivt och negativt. Utdragen presenteras nedan, en yttre faktor i taget. Läraren som yttre faktor presenteras först eftersom den förekommer fler gånger av respondenterna än någon annan yttre faktor, vilket kan tolkas som att läraren ses som största yttre påverkan på lärandet.

5.1.2.1 Läraren

Respondenternas svar som behandlar yttre faktorer är många. Läraren är den faktor som nämns oftast och kan påverka lärandet mycket eller lite genom små medel. Som att läraren fokuserar på det roliga, istället för lärandet som Respondent 5 nämner.

Aa det är inte ofta det är inte så ofta asså ja ja eller jag har aldrig vart med om att vi lär oss [...] teknik, å så liksom [...] men sen kan det vara att nån elev frågar läraren om det då är det ju klart att den försöker hjälpa till men jag [...] det är ofta det handlar om att ha kul och där tycker jag det skulle va [...] något bra om att man kanske lärde sig asså, att åka skridskor. För jag tror det ju bättre man blir, desto roligare blir det. (Respondent 5)

Respondent 5 menar att lärande ökar kompetensen hos individen vilket leder till att man kan ha mer roligt. Men när undervisningen är fokuserad på att ha roligt finns stor risk att inget lärande sker. Om istället läraren ger små tips och eleverna vet vad som ska läras kan det öka lärandet vilket Respondent 4 säger.

Aa men typ. Han berättar ju fortfarande så att man kan förstå tycker jag [...] som just nu håller vi på med dans. Då kanske han säger att du behöver kunna ha taktkänsla, du behöver kunna ha [...] lite mer än, lite mer avancerade steg, för några av de högre kriterierna liksom. (Respondent 4)

De andra respondenterna har även uttryckt sig om läraren, vilket visar att just läraren har stor påverkan på deras lärande i denna studie.

5.1.2.2 Betyg

Betyg är ytterligare en yttre faktor som både kan ha en negativ samt en positiv påverkan på lärandet vilket presenteras nedan.

Respondent 1 utgår både från sig själv och vad andra kan tycka kring betyg i relation till lärande.

[...] jag tycker asså för min del tycker jag det är liksom positivt för att jag vet då vet jag liksom vad jag behöver göra för att liksom nå mitt mål [...] Men sen tror jag att [...] att flera kan bli typ stressade av det [...] och liksom tänka att [...] eller typ efter en idrottslektion och bara å nu kanske inte jag deltog lika mycket som jag behövde för att nå mitt mål, men jag tycker ändå det är bra att dom visar vad man behöver göra liksom för att man ska klara [...] att få godkänt på det och så. (Respondent 1)

Stress är en faktor som kan komma när man är osäker på hur läraren har bedömt en på grund av ens egen delaktighet. Eller om man har blivit sedd enligt en annan respondent, men Respondent 1 tycker ändå att det är positivt att veta vad man behöver visa eller prestera för att nå ens eget mål. Ens eget mål i detta sammanhang kan vara ett visst betyg som man strävar efter som Respondent 1 uttryckt.

5.1.2.3 Andra elever

Respondenter har yttrat sig om andra elever och hur de påverkar deras lärande. Andra elever är också en yttre faktor som kan påverka ens eget lärande vilket är tydligt enligt Respondent 1.

Nej jag vet inte, asså jag tror dom allra flesta typ tycker att [...] typ bollekar är roligare [...] sen så blir det att typ folk kör innebandy och då blir dom bättre och så blir det liksom att man [...] inte riktigt får chansen att få vara med för att dom kör [...] för att dom liksom, amen vill vinna och liksom [...] kanske inte tänker på att passa andra för att dom har [...] liksom koll.
(Respondent 1)

Vid fysiska aktiviteter såsom till exempel en specifik bollsport vilket nämns i ovanstående citat, kan vissa elever ha en större kunskap och kan till och med utöva sporten i en förening. Detta kan leda till att det är endast de elever som är fysiskt aktiva och möjligtvis skapar sig ett

lärande. De andra eleverna som kanske vill vara aktiva får inte chansen till att vara det och därmed sker heller inget lärande.

5.1.2.4 Olika klassrum

De olika klassrummen ger möjlighet till att utveckla sin anpassningsförmåga och därmed öka lärandet.

[...] jag vet inte riktigt. Man kan väl, aa men. Man gör ju ofta olika saker beroende på vart man är. Som exempel kan man välja liksom miljöanpassning, liksom. [...]Man lär sig göra olika saker, för om man bara är inne så kanske man märker när man kommer ut att jag kan inte göra samma saker inne som ute. Man kan till exempel inte ligga ner på marken och träna så utan man får väl liksom. Aa men man lär sig hitta andra träningsätt [...] när man är ute. Och andra klassrum. (Respondent 2)

Respondent 2 menar att idrott och hälsa sker i olika klassrum vilket leder till ett ökat lärande. Detta sker antingen genom att aktiviteterna anpassas till det aktuella klassrummet eller att olika problem måste lösas av eleverna, alternativt både aktivitetsanpassning och problemlösning.

5.1.2.5 Aktiviteten

En respondent har påpekat aktiviteten som en yttre faktor där lärandet påverkas positivt.

Det blir ju träning både alltså uthållighet om man ska springa mycket [...] men sen så lär man sig ju lite mer om sporten också genom ju mer man utövar den (Respondent 3)

Aktivitetens tillvägagångssätt kan ge ett ökat lärande. En faktor som verkar spela roll är repetitionen av uppgiften eller aktiviteten.

Alla yttre faktorer verkar påverka elevers lärande på ett sätt eller annat. Läraren har den största påverkan av de yttre faktorerna som framkommit och kan påverka lärandet både så att eleverna märker av ökat lärande eller att inget lärande sker. De andra yttre faktorerna kan även de ge konsekvenser för deras lärande.

5.2 Elevers kunskap om vad de ska lära sig i förhållande till kunskapskraven

Den andra frågeställningen ”Vad anser elever i årskurs 9 att man ska lära sig i idrott och hälsa i förhållande till kunskapskraven?”, kommer att presenteras nedan. Resultaten visar att respondenterna både kan några av de stipulerade kunskapskraven men också kommer på egna kunskapskrav som de tror att de bedöms på.

5.2.1 Överensstämmer med kunskapskraven

Här presenteras resultat vilka tolkas som att de till viss del överensstämmer med läroplanens kunskapskrav för idrott och hälsa.

[...] asså jag tror [...] att man ska ju kunna [...] orientera [...] man ska kunna simma man ska kunna dansa [...] sen tror jag att det där med lek och tävla att man ska kunna [...] som jag vart inne på mycket [...] man ska kunna leka och tävla med alla (Respondent 5)

Respondent 5 visar här att hen känner till några kunskapskrav kopplat till aktiviteter. Detta visar även Respondent 2 nedan. Utöver detta kan inte respondenterna kunskapskraven ordagrant.

Aa vi har ju [...]lek och samspel som är en stor grej, vi har orientering. [...] vi har [...] simning som ett kunskapskrav, [...]motorik [...] jag vet inte om det hör till, men dans då kanske. [...] sen är det såhär bollsport såhär [...] ja som en grej tror jag. Jag vet inte riktigt [...] vilka fler det finns. (Respondent 2)

Alla respondenternas svar kring vilka kunskapskrav som finns i ämnet är också kopplat till aktiviteter. Ingen respondent har angett till exempel kunskapskravet att kunna ge, “underbyggda resonemang om hur aktiviteterna tillsammans med kost och andra faktorer kan påverka hälsan och den fysiska förmågan” (Skolverket, 2019) s.51).

5.2.2 Överensstämmer inte med kunskapskraven

Nedan kommer utdrag från intervjuerna som visar att respondenterna uppfattar andra kunskapskrav än de som finns i läroplanen.

Dels tror jag vi bedöms på hur mycket man vill, alltså att man försöker, att visa det man kan [...] men jag tror inte man bedöms på hur bra man är i tävling [...] man bedömde också [...] om man väljer att delta med andra liksom, om man väljer att inkludera andra eller om man kör själv bara och aa. (Respondent 2)

Respondent 2 och 5 visar tydligt att de uppfattar en läroplan som inte finns.

[...] jo men jag skulle säga att man främst är [...] betygsätts på hur man tävlar med andra, hur man asså betar sig mot dom andra i tävlingsmomentet. [...] om vi säger att jag spelar fotboll på fritiden och det är flera andra som inte gör det, då ska jag ändå kunna [...] jag ska ändå kunna liksom inte spela bara själv [...] jag måste visa liksom mina samarbetsförmågor (Respondent 5)

Respondenterna 1,2,3 och 5 lyfter fram att deras eget engagemang, samarbetsförmåga samt hur man betar sig mot andra är kunskapskrav i ämnet. Respondent 4 nämnde inte något kunskapskrav alls.

[...] aa jag vet inte. Men jag skulle, ifall om jag skulle döma på det skulle det vara att [...] hur bra man är på det liksom (Respondent 4)

Respondent 4 ser inte ut att kunna kunskapskraven och väljer att se det ifrån sin egen bedömning.

Respondenterna har visat att de kan vissa kunskapskrav och dessa är kopplade till rörelse inom idrott och hälsa. Respondenterna har även berättat om kunskapskrav som de tror sig bli bedömda på, men dessa finns inte i Lgr11. Dessa påhittade kunskapskrav är också kopplade till praktiska förmågor inom idrott som till exempel det egna beteendet när man tävlar.

5.3 Klassrums påverkan på elevers lärande

Den tredje frågeställningen ” Hur anser elever i årskurs 9 att klassrummen inom idrott och hälsa påverkar deras lärande?”, kommer presenteras nedan. . Den erhållna data har kategoriserats utefter för- och nackdelar med hur de olika klassrummen påverkar elevernas lärande.

5.3.1 Elevers åsikter kring fördelarna av olika klassrum

De elevsvar som har förekommit mest kring hur klassrummen påverkar deras lärande är variationen av att ämnets undervisning sker i olika klassrum. Respondent 1,2,3 och 5 har alla nämnt denna variation som en påverkan på deras lärande som exemplifieras av respondent 5 nedan.

Respondent 5: Aa jag tycker det är en bra variation. Det blir ju [...] jag tror det blir mer roligare liksom. Även fast man kanske inte tänker på det så blir det liksom [...] det blir roligare å [...] hela tiden när man får variera sig [...]

Intervjuare: Ni får olika eller fler aktiviteter för att ni har olika ställen att vara på?

Respondent 5: Aa

Intervjuare: Att det blir kul liksom?

Respondent 5: Mm

Vidare har eleverna uttryckt att de både lär sig mer eller lär sig lättare på grund av att undervisning sker i olika klassrum, vilket syns tydligt nedan.

[...] det blir lite mer [...] variation och det blir lite roligare för då får man utforska lite mer platser och så, jag vet inte det blir typ lättare att lära sig för att man får [...] man får liksom utforska mer [...] jag vet inte (Respondent 3)

Variation är alltså den största fördelen enligt respondenterna eftersom de anser att lärandet ökar. Utöver variation har Respondent 2 påpekat att man får lära sig olika idrotter i ämnet vilket blir roligare.

[...] jag skulle säga att det mest fördelar skulle jag säga för att det är kul att både vara utomhus och inomhus. Och det är också väldigt såhär säsonganpassat liksom, men jag skulle säga att det är mestadels en fördel. [...] men exakt, man får lära sig så många olika former av idrott och hälsa. Och att det inte bara handlar om att man ska bara vara inomhus och jaga efter en boll liksom. (Respondent 2)

Enligt respondenterna påverkas lärandet positivt av att undervisningen sker i olika klassrum. Genom variationen av klassrummen kan de lära sig lättare och de får lära sig flera olika aktiviteter. Vilket ökar intresset för skolämnet och skapar större engagemang från respondenterna.

5.3.2 Elevers åsikter kring nackdelarna av olika klassrum

De respondentsvar som framkommit kring nackdelar av hur klassrummen påverkar deras lärande är att nackdelarna kan endast ses om eleverna inte utgår från sig själva. Detta är för att de själva ser bara fördelar.

Nä faktiskt inte [...] dock tror jag att vissa kanske tycker det är, vissa kan ju tycka att det är jobbigt att vara på så många platser för att det är liksom. Aa, jag vet inte det är väl [...] att dom tycker det är lättare att hålla sig till en plats [...] eller jag vet inte om det är så många som tycker det men jag tror att nån kan [...] tycka det. Men jag ser ingen nackdel med det
(Respondent 5)

Ovan säger Respondent 5 att det inte finns nackdelar med att idrott och hälsa har olika klassrum. Respondent 3 säger samma sak nedan. Respondenterna ser idrott och hälsa som ett ämne där det är naturligt med olika klassrum.

[...] en nackdel skulle kunna vara [...] att man känner sig trygg med liksom ett klassrum. Såhär [...] för mig är det liksom när, jag tycker bara att det är positivt att [...] använda olika klassrum
(Respondent 3)

Enligt respondenterna finns det ej nackdelar som kan påverka deras lärande. Men om de gissar vad en nackdel kan vara är det att osäkerhet kan skapas av att vara på olika platser eller att det skulle kunna vara opraktiskt att ha olika klassrum.

5.4 Resultatsammanfattning

Resultatet kommer att sammanfattas och försöka ge en bild över vad resultatet säger kopplat till frågeställningarna.

För den första frågeställningen ”Vad anser elever i årskurs 9 påverkar deras lärande i idrott och hälsa?”, verkar det vara de yttre faktorerna som påverkar lärandet mest. Läraren är faktorn som uttrycks mest, mycket som läraren säger, gör eller väljer att göra på lektionerna kommer att påverka elevernas lärande på något sätt. Betyg har också en påverkan på lärandet enligt respondenterna, det kan både vara positivt genom att skapa motivation eller negativt eftersom det kan skapa stress. De andra eleverna på lektionen kan även de påverka lärandet för en enskild person, genom att inte samarbeta eller köra över hen. De två yttre faktorerna som nämndes minst var de olika klassrummen och aktiviteten som utförs på lektionen. Av de

inre faktorerna som nämndes ovan i resultatet är det intresse och motivation som respondenterna har fokuserat på.

I den andra frågeställningen ”Vad anser elever i årskurs 9 att man ska lära sig i idrott och hälsa i förhållande till kunskapskraven?”, verkar respondenterna inte kunna lägga ord på alla kunskapskraven som de bedöms efter. De kunskapskraven som har nämnts mest är orientering, simning och dans. Dessa har de flesta respondenterna koll på. Men det verkar som att de även tror att de bedöms på mycket annat som inte nämns i kunskapskraven till exempel som att samarbeta, visa vad man kan och göra sitt bästa.

I den tredje frågeställningen ” Hur anser elever i årskurs 9 att klassrummen inom idrott och hälsa påverkar deras lärande?”, visar resultatet att variationen av klassrum verkar mest positivt. Men vid frågor om nackdelar kan respondenterna endast komma på svar om de tänker utifrån någon annan och inte sig själva, då kan en nackdel vara att de olika rummen skapar osäkerhet. Flera fördelar som nämns är att det är lättare att lära med hjälp av de olika rummen och att det ökar hur roligt det blir.

6 Diskussion

Studiens syfte har varit att undersöka hur elever i årskurs 9 ser på lärandet i ämnet idrott och hälsa i relation till ämnets rum för lärande. I detta avsnitt kommer en diskussion av resultaten i förhållande till de teoretiska ramverken och tidigare forskning att behandlas. Därefter kommer en diskussion kring studiens metod och slutligen presenteras möjlig vidare forskning.

6.1 Resultatdiskussion

I detta avsnitt kommer studiens resultat att diskuteras i förhållande till först teoretiska utgångspunkter och därefter tidigare forskning.

6.1.1 Studiens resultat i förhållande till läroplansteori

Föreliggande studie har delvis använt sig av läroplansteori. Detta har hjälpt analysera frågeställning två i studien. Eftersom denna studie endast har undersökt elever kan endast slutsatser dras kring realiseringsarenan. Respondenterna kan endast nämna ett fåtal

kunskapskrav. Vilket innebär att lärare behöver göra mer kring förmedlingen av kunskapskraven alternativt förmedla dem på andra sätt. Detta kan komma att hjälpa elever att veta vad de ska lära sig, vad som krävs av dem och därmed hjälpa dem att nå betyget de strävar efter.

Respondenterna har ytterligare berättat om att de tror att de kan nå högre betyg genom att tävla. De har även berättat att tävling tilltalar dem mest vilket leder till att när läraren har planerat för icke tävlingsaktiviteter som lek kan det ofta övergå till tävling. Detta innebär att elever kan ha stor påverkan på realiseringsarenan eftersom deras intresse för tävling tar över det tänkta lärandet. Erfarna lärare skulle kunna ge insikt i hur de hanterar med detta dilemma i undervisningen.

6.1.2 Studiens resultat i förhållande till Engströms logiker

Denna studie har genomförts med två teoretiska utgångspunkter. En presentation av resultatet redovisas nedan i förhållande till Engströms (2010) logiker, prestation, träning och upplevelse. Vid frågor om dessa logiker har samtliga respondenter berättat att alla tre logiker finns med i skolundervisningen men att den mest framstående är tävling. Resultatet visar även att flera av respondenterna som deltagit i föreliggande studie gillar att tävla samt att det kan skapa motivation och engagemang för att lära sig. Vid frågan om vad de lär sig när de tävlar svarar respondenterna, samarbete samt hur man är en bra vinnare och förlorare.

Respondenterna menar även att fast läraren berättar att det inte är någon tävling så övergår det ändå snabbt till att bli en tävling. Beror detta på elevers smak? Att de tycker tävling är den mest givande logiken? För vid frågan om vilken logik som de anser är mest givande eller rolig svarar majoriteten tävling. Kan detta också bero på att läraren lägger upp sina lektioner med aktiviteter där det går att tävla?

När respondenterna har fått svara på frågor kring träning nämns styrka, uthållighet men även motorikträning som aktiviteter de gör på lektionerna. Det är ett liknande tänk som Engström (2010) skriver om när han förklarar träningslogiken. Kroppen ska ses som ett objekt som ska tränas och bli bättre (Engström, 2010). Liljekvist (2012) påpekar hur samhället influeras av träning genom den växande gymkulturen. En respondent menade också att allt de gör på idrottslektionerna är någon form av träning, både fysisk och psykisk. När respondenterna svarar på vad de lär sig vid träning nämns teknik och samarbete för att klara av olika idrotter samt bli starkare och uthålligare. Vilket är precis vad Engström (2010) skriver om vid fysisk

träning, att det ska öka prestationsförmågan, förbättra resultat samt att öka styrkan och konditionen.

Respondenterna i studien har även fått svara på frågor om upplevelse, där lek har varit det som har fokuserats på. De nämner olika aktiviteter till exempel spökboll, flaggan och andra lekar. Flera av respondenterna tycker inte att tävlingsidrotter kan vara lekar, spelas det fotboll så är det tävling, inte lek. Respondenternas tankar skiljer sig från Engströms (2010), han menar att tävlingsidrotter kan utföras som lek till exempel två kompisar som spelar tennis på fritiden. Detta skulle kunna bero på att elever verkar se sig själva få högre betyg om de tävlar på idrott- och hälsalektionerna. Detta har till exempel Respondent 1 explicit uttryckt i denna studie. Även vid lek så nämner respondenterna att det är samarbete de lär sig men även att kunna ta det lite lugnt och inte ta allt på fullt allvar. Samarbete nämns som lärdom vid alla tre logiker, respondenterna tror även att de bedöms på sitt samarbete och kan därför vara varför de upplever att de ska lära sig samarbete på idrott och hälsa lektionerna. Det kan även tolkas från respondenternas svar att läraren verkar trycka på hur viktigt samspel och lek är och att de bedöms i detta. Flera av respondenterna har anmärkt vid frågan vad det ska kunna när de går ut nian att en viktig del är samspel och lek.

6.1.3 Studiens resultat i förhållande till tidigare forskning

Respondenterna har berättat hur idrott och hälsa undervisningen ser ut, vad de lär sig samt vad de tror sig bedömas på i ämnet. Undersökningen har visat att respondenterna lär sig mycket om sig själva, mycket kring aktiviteter samt lärande som både överensstämmer med läroplanens kunskapskrav och lärande som inte står i läroplanen.

Kunskapskraven har haft stort fokus genom undersökningen. Respondenternas kunskapsläge över vad de bedöms på i idrott och hälsa är värdefull information att ha och förstå. Detta är viktigt för att kunna hjälpa de elever som vill höja sitt betyg att förstå vad de ska kunna för att uppnå detta. Respondenternas svar i denna undersökning har visat, att deras lärare bör lägga större fokus på att förmedla kunskapskraven. Lärare bör se till att eleverna förstår kunskapskraven inom alla områden i ämnet för elevens bästa. Då bör elever kunna förstå och prestera i alla kunskapskrav till skillnad från resultatet i föreliggande och tidigare undersökningar som visat att elever endast kan ett fåtal kunskapskrav och i föreliggande undersökning var kunskapskraven som respondenterna kunde, alla samma kunskapskrav.

Redelius och Hays (2012) resultat om elevers kunskap och icke kunskap kring kunskapskraven visade att elever verkar ha koll på några av kunskapskraven men inte alla. Denna studie var genomförd kort efter att 2011 läroplansreform togs i bruk av Skolverket. Föreliggande studie visar att resultaten ligger i linje med Redelius och Hays (2012) studie.

Vid frågor om respondenternas lärare i föreliggande undersökning, ansåg respondenterna att deras lärare visade eller berättade om kunskapskraven. Men sen när eleverna ska återberätta dem säger de sådant som inte finns i kunskapskraven. Detta var också ett av Redelius och Hays (2012) resultat. Kan detta bero på elevers intresse eller förståelse av att lära sig kunskapskraven eller beror det på lärarens sätt att förmedla information? Elever har många ämnen i skolan samtidigt och därmed kan anse att de bara behöver veta eller komma ihåg de kunskapskraven som bedöms oftast i alla ämnen för att nå höga betyg i alla ämnen. Till exempel om rörelse bedöms ofta i idrott är det möjligt att en elev anser att det gäller bara att prestera högt i detta moment för att uppnå det önskade betyget.

Resultatet av Lundvalls och Meckbachs (2008) studie visar att lärare tycker det viktigaste som elever ska lära sig inom ämnet är att få ett livslångt intresse av att röra på sig, känna rörelseglädje samt hur eleverna ska vara hälsosamma. Ingen lärare tyckte det är viktigt att lära sig att tävla men i föreliggande studie har flera respondenter nämnt tävling som något viktigt att lära sig. Ytterligare kunde de inte heller nämna några kunskapskrav för hälsa vilket kan vara förvånande då hälsa är bland det viktigaste att lära sig enligt lärarna i Lundvalls och Meckbachs studie (2008). Deras studie visade även på att elever ser positivt på idrott och hälsa på grund av likheten mellan föreningsidrott och skolämnet. Detta kan även ses i föreliggande studie där alla respondenter ansåg tävling som det mest tilltalande och roligaste inom ämnet. Hur kan man få elever att inte jämföra idrott och hälsa med föreningsidrotten? Lundvall och Meckbach (2008) visar också att en stor del av eleverna är med i en idrottsförening och att en stor procent av dessa ser positivt på ämnet. Detta kan vara en förklaring varför föreliggande studie fick resultatet att elever ser positivt på tävling och att det hör hemma i idrott och hälsa.

Föreliggande studie har kategoriserat två huvudkategorier för det som påverkar respondenternas lärande. Dessa är inre och yttre faktorer, dessa kan sedan kategoriseras i

underkategorier vilka är intresse och motivation, läraren, andra elever, betyg olika klassrum och aktiviteten. Läraren var faktorn som fick mest fokus i respondenternas svar. Vilket även överensstämmer med Larsson (2012) som skriver att två viktiga faktorer vid elevers lärande är läroplanen och hur denna tolkas och genomförs vilket är lärarens jobb. Han menar att lärarens jobb är att skapa situationer där ett lärande kan ske samt att en lärare behöver ha en viss kunskap om ämnet samt metoder för inläring. Ett av resultaten från föreliggande studie visar att läraren har en viktig och stor påverkan för elevers lärande i idrott och hälsa. Det är läraren som bestämmer vad och hur aktiviteter ska utföras på lektionerna, vilket då påverkar elevernas lärande avsevärt. En av respondenterna berättar att läraren kan skapa lärandesituationer, men de kan även skapa situationer där det viktigaste är att vara aktiv och ett lärande finns inte med. Eleven såg negativt på detta och menade att om ens kunskap ökar inom ett område eller aktivitet kommer undervisningen bli roligare och man har även lärt sig något. Även intresse förekom ofta i respondenternas svar.

Vid frågor om respondenternas lärare visade eller berättade om kunskapskraven har svaren varit blandade fast flera av respondenterna har samma lärare. Detta ligger i linje med vad Redelius och Hays (2012) presenterade, att elever har sett kunskapskraven och att läraren visar dem. Men sen när eleverna ska återberätta dem säger de sådant som inte finns i kunskapskraven. Kan detta bero på intresse eller saknad av intresse till att lära sig kunskapskraven eller beror det på lärarens förmåga att förmedla information?

Föreliggande studie fick liknande resultat som Nybergs och Larssons (2014) artikel om vad man ska lära sig i idrott och hälsa samt vad som lärs ut. De skriver att idrott och hälsa är ett ämne där man inte ska lära sig saker utan det viktigaste är att ha roligt, om man lyssnar på lärare och elever. Det verkar fortfarande som att idrott och hälsa ämnet är genomsyrat av tävlingsidrott, respondenterna i föreliggande studie verkar tycka att tävling är viktigt och roligt samt att det hjälper deras lärande framåt. Till skillnad från Nyberg och Larsson (2014) har respondenterna i föreliggande studie visat att det finns kunskaper att lära sig i idrott och hälsa, men respondenterna har själva kommit fram till vilka dessa kunskaper är. De kunskaper som de anser att de ska lära sig samt lär sig är kroppsliga.

Meinander (2000) skriver om förändringen av idrottshallen i skolan och hur samhällets intressen har förändrat den. Från att ha gått från Linggymnastiken till tävlingsidrott efter

första världskriget verkar det som att ämnet idrott och hälsa har stannat i tävlingsidrotten, detta pekar även Nyberg och Larsson (2014) på. Hur kommer det sig att utvecklingen ser ut att ha stannat vid tävlingsidrott? Liljekvists (2012) förklaring på detta kan vara det som framfördes tidigare ovan, samhället styr vad som ska vara intressant genom att visa det på tv. Detta blir då ofta mycket tävlingsidrott. Liljekvist (2012) förklarar också hur lärares diskurs är väldigt tävlingsinriktad.

Rummet påverkar också lärandet på olika sätt men den största faktorn verkar vara variationen av de olika klassrummen. Vid frågor om vilka aktiviteter respondenterna gör i de olika klassrummen svarar alla väldigt lika. Det verkar finnas ett bestämt klassrum för varje aktivitet. Detta är något Liljekvist (2012) vill komma ifrån. Hon menar att ifall man gick ifrån dessa bestämda traditioner och testade att till exempel ha rörelse till musik ute och olika idrotter i vatten skulle det kunna utveckla lärandet i relation till rummet. Respondenterna i föreliggande studie ser endast fördelar med att ha flera olika klassrum vilket påverkar deras lärande positivt. Alla klassrum inom idrott och hälsa är rum för lärande.

6.3 Metoddiskussion

Tidsbrist samt pandemiläget har skapat svårigheter i sökandet efter respondenter vilket lett till att urvalet endast omfattar 5 respondenter som går på två olika skolor. Vid ett urval som omfattat fler respondenter kan föreliggande studie möjligtvis gett en mer nyanserad bild av forskningsfrågorna. Resultatet ska inte ses som generaliserbart eftersom föreliggande studie är av kvalitativ ansats.

Författarnas inflytande i urvalet på dessa skolor har varit väldigt begränsad eftersom endast två lärare ställt upp med respondenter. Lärarna fick i uppgift att fråga sina elever om de ville ställa upp i denna studie. Lärarna kan ha valt ut elever efter egen uppfattning om vilka elever som kan hjälpa till i en intervjustudie. Detta skulle kunna medföra att elever som vill ha högt betyg i idrott och hälsa tror att genom att ställa upp kan detta hjälpa dem själva till höga betyg. Detta kan medföra att det saknas mångfald i urvalsgruppen. Vilket i sig skulle kunna vara en anledning till att studien har fått detta resultat. En annan aspekt som kan ha färgat resultatet är att de elever som har samma lärare har också till viss mån liknande svar.

Vid intervjuerna har enstaka ledande frågor påverkat respondenternas svar. De enskilda svaren till ledande frågor har inte tagits med i resultatet för att inte påverka giltigheten av studien. Anledningen till detta är den ringa erfarenheten hos intervjuarna.

I resultatavsnittet har respondenterna kommit till tals i olika hög grad. Detta är för att liknande svar har angetts från olika respondenter. Författarna har då valt ut citat som är lättförståeligt eller ger ett tydligare svar på frågan som ställts i intervjun för att förenkla för läsaren av uppsatsen.

Frågeställning tre har besvarats i liten grad och mindre än vad som förväntades. Ytterligare studier kan göras inom detta område för att kunna besvara frågeställningen i större omfattning.

7 Vidare forskning

Vidare forskning kring transformeringsarenan och lärande bör undersökas eftersom resultatet från denna undersökning visar att elever endast kan kunskapskraven kring aktiviteterna som brukar förekomma i idrott och hälsa som orientering, simning och dans. Ingen respondent har gett antydning till att det finns teoretiska kunskapskrav och de har dessutom sagt att de tror att de bedöms på kunskapskrav som inte finns. Liljekvist (2012) har i sin avhandling visat att lärare i idrott och hälsa uttrycker sig väldigt tävlingsinriktad kring sitt ämne. Men om lärare inom idrott och hälsa har en diskurs som är mer riktad åt hälsa, kommer elever ha större kontroll på vad de bedöms på inom idrott och hälsa?

Avslutning

Vi vill främst tacka Bengt Larsson för handledningen genom detta arbete. Därefter även lärarna från en kranskommun söder om Stockholm som hjälpt oss att komma i kontakt med respondenterna för att kunna genomföra studien under rådande pandemi. Slutligen vill vi tacka eleverna som ställt upp på intervjuer.

Käll- och litteraturförteckning

Engström, L. (2010). *Smak för motion: fysisk aktivitet som livsstil och social markör*. Stockholm: Stockholms universitets förlag.

Gymnastik- & Idrottshögskolan. (06-10-2020). *Personuppgiftsbehandling vid uppsatser*. Hämtad 5 november, 2020, från Gymnastik- & Idrottshögskolan, <https://www.gih.se/Bibliotek/Skriva-och-referera/Personuppgiftsbehandling/>

Hassmén, N., & Hassmén, P (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. (1. uppl.) Stockholm: SISU idrottsböcker.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Larsson, B. (2008). *Ungdomarna och idrotten: tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2008. Stockholm.

Larsson, H. (2012). Kropp och rörelse: kunskap och lärande. I H. Larsson & J. Meckbach (Red.), *Idrottsdidaktiska utmaningar* (2 uppl., s. 225-284). Stockholm: Liber.

Larsson, H. (2016). *Idrott och hälsa: i går, i dag, i morgon*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Liljekvist, Å. (2012). *Rum för rörelse: om kroppens bildning och utbildning i skolans gymnastiksal*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2013. Stockholm.

Linde, G. (2012). *Det ska ni veta!: en introduktion till läroplansteori!*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Lindström, G. & Pennlert, L. (2016). *Undervisning i teori och praktik: en introduktion i didaktik*. (6. uppl.) Umeå: Fundo Förlag.

Lundgren, U. P. (2020). Läroplansteori och didaktik: framväxten av två centrala områden. I U.P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande skola bildning: Grundbok för lärare* (5 uppl., s. 287-377). Stockholm: Natur & Kultur.

Lundvall, S. & Meckbach, J. (2008). Mind the gap: Physical education and health and the frame factor theory as a tool for analysing educational settings. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 13:4, 345-364. doi:10.1080/17408980802353362

Meinander, H. (2001). Kroppens tempel och exercisfält: idrottens rum i nordisk läroverksarkitektur 1850-1950. *Bebyggelsehistorisk tidskrift*, 40, 35-50.

Nyberg, G., & Larsson, H. (2014). Exploring 'what' to learn in physical education. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 19:2, 123-135. doi:10.1080/17408989.2012.726982

Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. (4. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Redelius, K. & Hay, P.J. (2012). Student views on criterion-referenced assessment and grading in Swedish physical education. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 17:2, 211-225. doi:10.1080/17408989.2010.548064

Sverige. Skolverket (2019). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2019*. (6. uppl.) Stockholm: Skolverket.

Säljö, R. (2020). Den lärande människan: teoretiska traditioner. I U.P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning: Grundbok för lärare* (5 uppl., s. 225-285). Stockholm: Natur & Kultur.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Watt Boolsen, M. (2007). *Kvalitativa analyser: [forskningsprocess, människa, samhälle]*. (1. uppl.) Malmö: Gleerup.

William, D. (2013). *Att följa lärande: formativ bedömning i praktiken*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

Litteratursökning

I bilagan Litteratursökning ska du återge de sökningar du har gjort för att hitta tidigare forskning inom ditt ämnesområde. Se Uppsatsguiden för exempel på hur bilagan kan fyllas i.

Syfte och frågeställningar:

Syfte

Denna studie undersöker hur elever i årskurs 9 ser på lärandet i ämnet idrott och hälsa i relation till ämnets rum för lärande.

Frågeställningar

- Vad anser elever i årskurs 9 påverkar deras lärande i idrott och hälsa?
- Vad anser elever i årskurs 9 att man ska lära sig i idrott och hälsa i förhållande till kunskapskraven?
- Hur anser elever i årskurs 9 att klassrummen inom idrott och hälsa påverkar deras lärande?

Vilka sökord har du använt?

Ämnesord och synonymer svenska	Ämnesord och synonymer engelska
idrott och hälsa, lärande, ramfaktorer, bedömning, elevuppfattning, Sverige	Physical Education and Health, learning, frame factors, assessment, student perception, Sweden

Var och hur har du sökt?

Databaser och andra källor	Sökkombination
Discovery	“Physical Education and Health” & frame factors
GIH:s bibliotekskatalog	“Physical Education and Health” & learning* & Sweden
	“Physical Education and Health” & assessment & student perception
	“Physical Education and Health” & Sweden

Kommentarer

Författarna till denna studie har inblick i vilka forskare som har forskat i området och kunde därför använda deras namn som sökord för att hitta relevant forskning. Till exempel Larsson, Redelius & Meckbach.

Bilaga 2 – Intervjuguiden

Intervjufrågorna är uppdelade i olika teman. Teman är skapade utifrån syftet, frågeställningar/teoretiska ramverk och är tävling, träning, upplevelse, kunskapskrav och klassrummen.

Tävling

Tävlrar du på idrott och hälsa lektionerna? hur?

Behöver man tävla på idrott och hälsa lektionerna? varför?

Hur tävlar ni? (aktiviteter)

Varför tävlar ni/inte?

Var tävlar ni? (Inne och ute - "Kan du ge exempel om inne eller ute är där du lär dig mest?)

Vad lär du dig?

Vad ska/kan man lära sig när man tävlar?

Vad betygsätts/bedöms du på?

Träning

Tränar ni på idrott och hälsa lektionerna?

Hur tränar ni? (aktiviteter, styrka, uthållighet, motorik, samarbete?)

Varför tränar ni/inte?

Var tränar ni?

Vad lär du dig?

Vad ska man lära sig när man tränar?

Vad betygsätts/bedöms du på?

Upplevelse

Leker ni på idrott och hälsa lektionerna?

Kan du ge exempel?

Var leker ni?

Vad lär du dig?

Vad ska man lära sig när man leker? (kognitivt, fysiskt, kursplan?)

Vad betygsätts/bedöms du på?

Vilket tema av tävling, träning eller upplevelse tilltalar dig mest? Varför?

Kunskapskrav/Läroplan

Berättar din lärare vad ni ska lära er på varje lektion?

Hur visar/berättar läraren detta?

Om ja: Kan du ge exempel?

Vad ska du kunna inom idrott och hälsa när du går ut nian?

Klassrummen - Idrottshall, simhall, ishall, natur, klassrum

Vad kan du lära dig i en idrotts-, sim-, ishall, naturen, klassrum?

Vilka fördelar/nackdelar ser du med olika klassrum inom ämnet?

Följdfrågor som genomgående återkommer i intervjuerna beroende på respondentens svar:

- Uppföljande frågor som "Vad menar du?" & "Kan du berätta lite mer?"
- Tolkande frågor som "Menar du att ni leker när ni spelar fotboll?"

Bilaga 3 – Missivbrev

Hej!

Vi är två studenter från Gymnastik- och Idrottshögskolan som går sista året på ämneslärarprogrammet. Vi ska genomföra vårt examensarbete i idrott och hälsa där vi kommer att undersöka elevers upplevelser kring lärande i idrottshallen. Titeln som vi tänkt för denna studie kommer heta: Rum för lärande – ett elevperspektiv på lärande i idrott och hälsa vid undervisning i det fysiska (klass)rummet/idrottshallen.

Syftet med denna studie är att försöka ta fram ny kunskap angående vad elever anser påverkar lärande i klassrummet vid idrott och hälsa undervisning. Intervjuer på ca 30–45 minuter kommer att genomföras via Zoom, Teams eller Skype där ljudet kommer att spelas in. Dessa intervjuer kommer hjälpa oss ta fram kunskap kring lärande i idrottshallen.

I denna studie tar vi hänsyn till Vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Detta innebär att deltagande är frivilligt samt att du kan avbryta ditt deltagande när som helst. Utöver detta kommer inte vi använda ljudinspelningen till något annat än denna studie. Ljudinspelningen kommer att raderas efter studien är klar. Slutligen kommer all vår datainsamling vara konfidentiell, vilket innebär att vi inte kommer nämna ditt namn eller skriva något i vår rapport som någon annan kommer kunna koppla till dig.

Du som fyllt 15 år och går i årskurs 9 får delta i studien.

Tack på förhand!

Med vänlig hälsning,

Corey Burcher - xxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Victor Lundén - xxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Handledare: Bengt Larsson (högskolelektor) – xxxxxxxxxxxxxxxxxxx